

**PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN**

NOVICE IN ZANIMIVOSTI
**NOVA ŠOLA V
BREGINJU**

Breginj - V Posočju so ob Osnovni šoli na Žagi in prvi fazi šolskega centra v Tolminu dobili še tretji šolski objekt, ki so ga zgradili po potrednih sunkih leta 1976. V Breginju, ki je bil ob potresu skoraj do tal porušen, so odprli novo osnovno šolo, ki nosi ime po makedonskem revolucionarju Goce Delčevu.

Šola, ki stoji na najboljšem zahodnem delu Jugoslavije, je veljala sedem milijonov dinarjev in je sredstva zanjo prispevala republika Makedonija. V novi šoli bodo prostor našli otroci vseh vasi breginjskega kota, v njej bo tudi otroški vrtec, postala pa naj bi tudi središče življenja krajevne skupnosti. V štirih učilnicah je prostora za 120 otrok, v njej je večnamenski prostor, ki bo služil tudi za telesno vzgojo, moderna kuhinja in stanovanje za učitelja.

**POUK JEZIKOV
JUGOSLOVANSKIH
NARODOV**

Jezike jugoslovanskih narodov - srbohrvaškega, makedonskega in slovenskega - proučujejo v 12 državah po svetu. Na 37 univerzah imajo lektorat za srbohrvaški jezik, na 8 za slovenščino in na 6 za makedonsko. Takšne mostove jezikovnega sodelovanja si je Jugoslavija ustvarila z Madžarsko, Bolgarijo, Romunijo, Italijo, Čehoslovasko, Poljsko, Sovjetsko zvezo, NDR, Francijo, Veliko Britanijo, Kubo in Indijo. Samo na Francoskih univerzah deluje 14 lektoratov za srbsko-hrvaški jezik, pa tudi lektorata za makedonščino in slovenščino. Tudi na Kubi in v Indiji delujeta lektorata za srbohrvaški jezik. V Jugoslaviji pa vsako leto pripravijo še pet slavističnih seminarjev za študente jugoslovanskih jezikov.

**ELEKTRIKE DOVOLJ
ZA IZVOZ**

Beograd - Te dni je Jugoslavija prenehala uvažati in začela izvažati električno energijo. Vsak dan dobavi kupcem v tujini 4 do 6 milijona kilovatnih ur električne energije. Hkrati poteka preskrba potrošnikov električne energije v državi

brez težav, čeprav je prečna potrošnja minuli teden dosegla dnevno tudi do 146 milijonov kilovatnih ur.

**ZA VEČ OTROK
VEČ UGODNOSTI**

Ljubljana - V Sloveniji bodo bržčas sprejeli predlog naj bi starši /oče in mati/ dvojčkov in trojčkov po preteku 105 dni porodniškega dopusta ostali pri otrocih do njihovega prvega rojstnega dne ali pa bi delali skrajšani delovni čas do 17 meseca starosti otrok.

**UKINUTEV VIZUMOV
V ŠPANIJO**

Madrid - Od 1. aprila letos španskim in jugoslovanskim turistom ne bo več potreben vizum za potovanje v eno ali drugo državo. Dogovor o tem je bil dosežen med nedavnim obiskom podpredsednika jugoslovanske vlade in zveznega sekretarja za zunanje zadeve Miloša Minića v Španiji, medtem ko bodo uradni sporazum podpisali prihodnji teden v Beogradu, ko se bo tam mudil španski premier Adolfo Suárez. Kot poudarjajo v Madridu, bodo med obiskom premiera Saureza v Jugoslaviji podpisali tudi nekatere dokumente z območja bilateralnega sodelovanja.

LJUBLJANA - Na obisk v Slovenijo je prispela prva delegacija kutajskih zdravnikov ki jo vodi predsednik akademije za kitajsko medicino, prof. dr. Chich Chung Pu. Delegacija di je ogledala klinični centar v Ljubljani in se pogovarjala s predstavniki te ustanove, medicinske fakultete ter republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo.

Gostje so imeli v novi bolnišnici v Slovenj Gradcu vrsto predavanj, za katera vlada zanimanje med zdravniki iz cele države. Govorili so o osnovnih značilnostih kitajske tradicionalne medicine, glavnih raziskovalnih smereh in načelih sodobnega zdravstva, organizaciji zdravstvene službe, prikazali pa so tudi uporabo akupunkture. Ostali torej niso le pri besedah, ampak je bilo za delo z bolniki predvidenih kar nekaj dni.

KAR PO DOMAČE...

Vsako tele ima svoje veselje, ti, vi, oni in jaz. Seveda najbolje pa tiste, ki z jezikom kot lopata kopljejo jamo sobimi misleč, da se smeje na račun drugih.

Pa se je oprijela lopatarica telefona in se mi vtakale oglasila: "Sem mislila, da vam sporočim, da imam fotografije, ko ste dobila Cankarjevo nagrado, a ne čez jih hočete, ker pač o temu ni nikjer nič pisalo, a ne?" Ha, ha, ha...

Seveda ji hudič ni dal miru, pa se je spet oglasila takoj po dnevu žena. Tokrat malo drugače ali spet tipično po njeno: "Gospa, a ste mi včeraj telefonirala in me vprašala za Petrovo številko?" Vprašam jo: "Zakaj to mene vprašate?" Pa se odreže: "Pač zato, ker je tako trapasto govorila, a ne, da sem takoj pomislila, da ste vi. Sem je rekla, č č spi, a ne. Pa je rekla, da nič ne spi". Ji bom kar tukajle odgovorila, a ne?

"Veste, zato se vam je tako trapasto slišalo, ker se vam je jezik zapletel, a ne, med telefonsko slušalko in uho. a ne? če bi Gospari upodabljal vas, takrat ko je slikal iz stare babe mlado, a ne, bi vas pogнал, a ne, ne samo po enem ampak po dveh mlinskih kolesih, a ne?"

Slišim, da bom kmalu "na vrsti" tudi jaz. Saj je za čas: Prav, bo vsaj malo več smeha čeprav sem nekje čitala, da Slovenci nimamo smisla za humor. Ne bi rekla, da je tako. Le to je, da nam humor še ni dovolj otesan, saj smo se 1400 let borili za svoj narodni obstanek medtem, ko so nam stregli po življenju in se iz nas, ne blagohotno amrak surovo, norčevali. Morda smo res še premlad narod za humor kot je britanski, saj niti ne vemo kaj početi s svobodo. Deloma so pa tega krivi tudi naši vzgojitelji, saj si bil v šoli zmerjan, če si hodil z nasmehom po ulici in z nasmehom pozdravil učitelja. Kadar si ugledal "gospoda" si moral upognati glavo kot ovca in zamrmrati v tla "Hvaljen budi Jezus Kristus". Saj nismo v času katakomb, ko so se kristjani tajno med seboj pozdravljali. Bilo mi je sram vsakič, kadar sem morala s pogledom uprtim v "gospodove" čevlje častiti Kristusa. Cerkev je pač sama kriva, če je po "gospodih" vzgajala upornike.

Povojne dobe vedno prinesejo velike spremembe, ki pa ne nastopijo same po sebi ampak so le pozoritev želja ljudi, ki poznajo zahteve bodočnosti. Zahteva našega naroda je bila in je in bo - svoboda. Ne samo svoboda besedo v dežavnem okviru, nego zahtevamo tudi svoboden odnos do cerkve. Ta zah-

teva se je živo pokazala med avstralskimi Slovenci. Tisti naši duhovni pastirji, ki so obstali v duhu s fevdalnim sistemom, sedaj doživljajo udarce. Prišla pa sem do zaključka, da ne ravno po svoji krivici. Oni so vzgajali nas, njih je vzgajala Cerkev, kateri se tudi majejo tla, saj je Rim prišel celo do tega, da mora odpraviti z mrtavimi, ki so nekdanje vladele za resnice. Rim je pometel z raznimi svetniki, Rim je pometel z raznimi obredi in pometel bo milostno s tistimi dušnimi pastirji, ki ne razumejo današnjih zahtev prebujenega človeštva ko bodo nastopili bodo upokojitve.

Za časa Hitlerja so se mnogim katoličanom odprle oči. Vprašam se, le kako bi se nam oči šele odprle, če bi cerkev razglasila, kaj je bilo napisano v tistem tajnem dokumentu, oziroma prerokovanju iz Fatime? Znano je le to, da je cerkvene kneze, ki jim je to tajno prerokovanje bilo prečitano v prisotnosti

papeža Janeza XXIII, prevzela groza. Naj bo kakorkoli, toda če cerkev ne bo prišla k ljudstvu, to je, če se ne bo otrsela vsemogočih skrivnosti, ki jih je sama ustvarila, da bi se zdela ljudstvu bolj veličastna in močna, se bo ljudstvo obrnilo od cerkve in na svojo roko iskalo Boga. Naša duhovščina se bo morala s tem pomiriti, da Slovenci nismo več zabiti hridovci nego široko razgledani ljude. Bog je in bo ostal skrivnost. Cerkev bi morala biti človeku razumljiva in sprejemljiva. Slépa pokorščina ljudi bo ljudi je umrla.

Bernanos je zapisal takole: "Cerkev je polna radosti, ki je namenjena temu žalostnemu svetu. Če kaj storite proti njej, ste storili proti radosti". Kaj pa če cerkveni udestore kaj proti radosti naroda? Zakaj je cerkev molčala za časa Hitlerjeve blažnosti? Da bi zaščitila Rim? Gospode, Rim ni in ne bo nikdar rešil človeštva. Prišel bo čas ko tudi v Rimu ne bo ostal kamen na kamnu.

Pavla Gruden

**HITLER NA
ŠTAJERSKEM**

Ko je Hitler kot šestnajstletni študent živel v linzu, si je pač hotel ogledati kaj na Štajerskem delajo... Šel je v hride in je poleg svojega imena v pisni knjigi za goste napisal spodnjo pesmico, ki sem je prevedla iz angleščine.

V zračnih hišah tem sede ljudje, se s pivom, vinom osvježujejo popivajo, jedo noro po vseh štirih po domov gredo.

Tam ljuđe na gore plezajo, ponosno lica jim žare, navzdol se prekopicajo, ravnotežja ne ulove.

Žalostno potem domov prispe, te ure so pozabljene, ko pride žena, ubogi mož z udarci rane so zaceljene.

Res, bil je na Štajerskem.

P. Gruden

**MAGDALENA
V OČETOV
DOMOVINI**

Ne srečaš vsak dan človeka, ki ima nekaj tako rad, da zmoro z nenavadno močjo to svoje navdušenje prenesti tudi na druge. Jovanka Noussair je eden takih ljudi. Je Srbkinja, doma iz Zemuna, poročena z Egipčanom in zdaj že dolga leta socialna delavka pri ministrstvu v Sydneyu v Avstraliji. Pri svojem delu se dnevno srečuje z našimi, jugoslovanskimi pa tudi slovenskimi rojaki. Bodri jih, če zgublajo voljo, pomaga, spodbuja, da ohranjajo v tujini stike z domom, s svojimi ljudmi, da gojijo čut pripadnosti narodu in domovini, iz katere so prišli. Prav zaradi trdnega prepričanja, kako pomembno je v tujini ohraniti narodno samobitnost in pripadnost, je Jovanka Noussair med svojim nedavnim letalskim poletom v Jugoslaviji občudovala mlado sopotnico in njeno odločitev, da pride za leto dni v očetov rojstni kraj, v Staro Fužino v Bohinju.

V očetovo domovino torej, kajti 18-letna Magdalena Odar se je rodila v Avstraliji. Je tretja po vrsti od šestih otrok matere Avstralke in očeta Slovenca. Oče Lojz, ki se je skoraj pred 30 leti poslovil od matere, sorodnikov ter prijateljev v Stari Fužini in se naselil v Avstraliji, v državi Viktorija blizu mesta Sheperdon, ne more pozabiti svojega Bohinjskega kota. Otrokom v daljni deželi, ki leži na drugi polobli in na nasprotni strani sveta, pripoveduje o rodnem Bohinju, njegovih ljudeh, navadah, dogodkih, ki jih je doživljal kot otrok, kot mladenič. Tako podoživlja ta lepi, nikdar pozabljeni kraj in morda si tako vsaj malo poteši grenkobo domotožja. Kdove, zakaj si je prav Magdalena izmed vseh otrok najbolj zaželela poiskati kraj očetovega otroštva in mladosti.

V svoji mladi domišljiji si je zamišljala ta kraj lep kot v pravljici. Toda dokler je hodila v šolo, ni mogla priti, da bi se prepričala, kakšen je v resnici. Ko je šola končala, si je našla delo prodajalke v neki trgovini in štedila zaslužek za pot v očetovo domovino, ki jo je bilo komaj najti na zemljevidu sveta.

In zdaj je Magdalena Odar že od junija pri stari mami, Mariji Odar v

Stari Fužini. Uči se slovenščino, očetov jezik, kajti njena mati Avstralca je po očetu Irka, po materi Francozinja, vsakdanji jezik v družini, med prijatelji, znanci je — angleški. V Slovenijo je Magdalena prišla tudi zato, da bi bolje spoznala jezik, ki ga oče že pozablja. Še nekaj je spodbudilo Magdaleno, da je prišla v Staro Fužino — rada bi pomagala že ostareli očetovi mami.

Je Magdalena našla kraje, kot si jih je po očetovem pripovedovanju zamišljala?

Našla je čisto drugačno deželo, kot si jo je predstavljala. V nepregledni, porjaveli in izsušeni avstralski ravnini, kjer živi, si ni mogla zamišljati svežega zelenila, bistrine voda, visokih gor, Bohinjskega kota v vsej resničnosti. Zdaj Magdalena vsak dan občuduje kaj novega, lepega in popolnoma drugačnega, kot je vajena iz daljne Avstralije. Občuduje stare gorenjske hiše, cvetje na oknih, švigajoče postrvi v čisti Savi Bohinjki, ljudi na polju z živinsko vprego, njihovo veselje nad rastjo okrog sebe, vnemo za vrtnarjenje, delovno zagnanost žensk in družin. »To je lepa dežela«, je sporočila v Avstralijo, »popolnoma drugačna od tiste, kjer živimo mi, in ljudje so drugačni, živijo drugače, mislijo drugače.«

Po nekaj mesecih se Magdalena, ki je ob prihodu v Slovenijo komaj znala kako slovensko besedo, že lahko sporazume v slovenščini z vsemi, s teto, s staro mamo, ki se je pred njenim prihodom naučila celo nekaj angleških besed, da bi se njena vnukinja laže spoprijela s slovenščino in drugimi navadami. Našla je tudi precej prijateljev, bratrancev, sestričen, Marto, Urško, Anico, Ireno, Tjašo in z njimi lahko pokramlja v angleščini, kadar se ji stoji po rodni deželi in jeziku, ki ga je najbolj vajena. Včasih se pa tudi zgodi, da si za hip želi v Avstralijo ali pa da bi bil z njo kdo njenih.

Magdalena bo doživela v Sloveniji, v Bohinju vse štiri letne čase take, kot so pri nas, spoznala bo ljudi in se navezala na staro mamo, teto, prijateljico. Poleg narodne noše, ki si jo s pomočjo tete šiva, bo odnesla s sabo nešteto spominov, vtisov, doživetij.

Boža Škoberne

CARINSKE POVLASTICE

NASTAVAK IZ PROSLOG BROJA

Lica koja su provela u inostranstvu najmanje dve odnosno cetiri godine, a dolaze u posetu porodici, rođacima i sl., mogu jedanput godišnje uneti bez placanja carine predmete koji nisu namenjeni preprodaji, a čija ukupna vrednost ne prelazi od 2.000 - dinara.

Pri koriscenju ove povlastice carinski radnik u putnu ispravu putnika stavlja otisak stambila sa oznakom "P" i oznaku godine u kojoj je koriscena ta povlastica.

Da su ta lica provela u radu određeno vreme utvrđuje se iz putne isprave, radne vize, ugovora o radu u inostranstvu i sl.

3. Oslobodjenje od placanja carine na predmete privrednog inventara za jugoslovenske gradjane koji su proveli na radu u inostranstvu najmanje 2 odnosno 4 godine.

Jugoslovenski gradjani koji su proveli na radu u inostranstvu najmanje 2 ili 24 meseca u tri uzastopne godine ne placaju carinu na privredni inventar (osim motornih vozila) koji se u Jugoslaviji ne proizvodi, a koji uvezu, unesu ili prime iz inostranstva radi vršenja uslužno-zanatske i poljoprivredne delatnosti pod uslovom da carinska osnovica iznosi do 25.000 dinara.

Ako carinska osnovica iznosi preko 25.000 - dinara do 100.000 - dinara placa se snizena carina od 10 odsto kao i druge propisane dazbine na takav privredni inventar, na deo vrednosti preko 25.000 - dinara.

Jugoslovenski gradjani, koji su proveli na radu u inostranstvu neprekidno najmanje 4 godine, ne placaju carinu na privredni inventar (osim motornih vozila) koji se u Jugoslaviji ne proizvodi, a koji uvezu, unesu ili prime iz inostranstva radi vršenja uslužne, zanatske i poljoprivredne delatnosti pod uslovom da carinska osnovica iznosi do 50.000 dinara.

Ako carinska osnovica iznosi preko 50.000 dinara, odnosno do 100.000 dinara na deo vrednosti preko 50.000 dinara placa se snizena carina od 10 odsto kao i propisane dazbine na takav privredni inventar.

Po ovom osnovu jugoslovenski gradjani koji su proveli na radu u inostranstvu najmanje dve odnosno cetiri godine mogu uvoziti predmete privrednog inventara za vršenje svog zanimanja odnosno poljoprivredne delatnosti, kao na primer: traktore, kosalice - samo-hodne, vrsalice, kombajne - vucene za zito i drugo.

Tako na primer, ako jugoslovenski drzavljanin koji je proveo na radu u inostranstvu 4 godine a uvozi traktor u vrednosti od 111.000 dinara bice oslobodjen od placanja carine na vrednost od 50.000 dinara, na vrednost preko 50.000 dinara do 100.000 dinara placa carinu od 10 odsto (kao i druge propisane dazbine) dok na vrednost preko 100.000 dinara placa carinu prema stopi iz redovne Carinske tarife (18 odsto) kao i druge propisane dazbine.

Na slican nacin zanatlije (masinbravari, automehanicari, stolari, zidari i dr.) mogu uvoziti masine, aparate i instrumente i slicno za opremu svoje radionice, odnosno za vršenje određene zanatsko-uslužne delatnosti.

Za koriscenje ove povlastice uslov je da se privredni inventar uveze u roku od 6 meseci do dana povratka sa rada u inostranstvu.

Korisnik ove povlastice moze uneti ili primiti iz inostranstva predmete privrednog inventara za vršenje jednog zanimanja, ako se prema vazecim propisima moze baviti takvim zanimanjem u Jugoslaviji.

Ukoliko bi se radnik ponovo vratio na rad u inostranstvo pre isteka roka od

3 godine od dana pocetka koriscenja ove povlastice na predmete privrednog inventara duzan je da carinu i druge dazbine plati u punom iznosu koje bi inace platio da povlasticu nije koristio.

Ako oslobodjenje od placanja carine na predmete privrednog inventara iskoristi u jednoj kalendarskoj godini, jugoslovenski drzavljanin ne moze ga ponovo koristiti u narednih pet godine.

Ova povlastica moze se koristiti za predmete privrednog inventara koji služi za vršenje uslužno-zanatskih i poljoprivrednih delatnosti, obuhvacene u glavama 82 do 87 Carinske tarife, osim za predmete predviđene Odlukom o utvrdjivanju predmeta i vrednosti na koje se primenjuju carinske povlastice kod uvoza robe. (tac 12), "Sl. list SFRJ" 34/76.

Korisnik ove povlastice je duzan da uz zahtev za oslobodjenje od placanja carine podnese carinarnici:

1) Potvrdu da je na radu u inostranstvu proveo neprekidno najmanje 2 godine ili 24 meseca u tri uzastopne godine, odnosno neprekidno najmanje cetiri godine. Potvrdu moze izdati diplomatsko ili konzularno predstavnstvo, opsinski zavod za zaposljavanje preko koga je radnik upucen na rad u inostranstvo ili domaca organizacija udruzenog rada koja je uputila radnika na rad u inostranstvo.

Ako korisnik ove povlastice ne raspolaze potvrdom u iznetom smislu, vreme provedeno na radu u inostranstvu dokazuje se na drugi odgovarajuci nacin (putnim ispravama, odgovarajucom ispravom inostrane sluzbe za socijalno osiguranje, stranog poslodavca i sl.).

2) Pismenu izjavu da je poslednje dve, tri odnosno cetiri kalendarske godine nije koristio povlasticu po ovom osnovu.

3. Pismenu izjavu da se vraca u Jugoslaviju sa rada u inostranstvu.

4. Potvrdu nadležnog opstinskog organa da moze vršiti odgovarajucu uslužno-zanatsku delatnost odnosno da se bavi poljoprivrednom delatnoscu.

5) Spisak predmeta privrednog inventara koje unosi ili prima iz inostranstva, odnosno koje ce naknadno uneti.

Spisak predmeta privrednog inventara, korisnik povlastice duzan je najkasnije uz zahtev za oslobodjenje od placanja carine podneti carinarnici u dva primerka. Jedan primerak spiska carinarnica prilaze deklaraciji, a drugi primerak overava i vraca korisniku povlastice

Nastavak u sledecem broju.

Naša kamera

SNIMIO: NIKOLA KANDIĆ

Prijatelji

Kad se 1973, Svetlana upozнала sa četiri sestre Kineskinje, nije znala govoriti engleski. Sada, poslije pet godina u školi dobro govori Engleski i svoj jezik posto je rođena u Jugoslaviji. Nerazdvojna je sa ove četiri prijateljice koje su dosta naučile njen jezik a ona njihov, mada su se one razumjele od prvog dana prijateljstva, jer djeca imaju svoj jezik.

ČUDNO DRVEĆE

Kad sam na poziv prijatelja iz Njutauna pošao sa njima na pecanje još nekih sto kilometara od Jaza, ponio sam kameru vjerujući da ću usput nešto interesantno i snimiti.

Popevši se na brdo iznad rijeke, dobar sat hoda iznad nje, snimio sam ovo raslinje kojega je bilo svud naokolo. Svih oblika i položaja, likom ljudi ili životinja djeluje ponekad i sablasno. Po povratku u dolinu pitao sam jednoga farmera, šta mi može reći o ovome raslinju. Uz smijeh mi je rekao da postoji legenda i vjerovanje kod Aboridana da ovo drveće noću hoda i da ga se oni plaše kao sablasti.

Novogradnja-Dogradnja

POD (patos)

- Ako ste se odlucili da gradite novu kucu ili mozda dogradjujete koje odeljenje vise, pa cak i na neko renoviranje stare kuce, ne budite u dilemi koga biste da Vam uradi dobro a jeftino kad Vam

FORMIRA BUILDING CO.

stoji na raspolaganju.

- Najjeftiniji pod od prvoklasnog drveta u svim standardnim dimenzijama [75mm, 100mm, 112mm] postavljamo samo mi. Nase musterije su nasa reklama ali ako nemate prilike da sretnete ni jednog od njih a da biste se uverili da najbolje nije uvek i najskuplje, nazovite me licno.

Milosavljevic Milos
Tel: 601-3727, Liverpool

L Šaric Auto Škola

Nudi Vam povoljne uslove da dobijete VOZACKU DOZVOLU

Za: Automatik, mijenjac, kamion, kao i semitrajlu uz vrlo povoljne uslove i niske cijene. Zainteresovani nazovite na Tel. 606-5246 ili Pisite na Adresu: P.O. Box 346 Cabramatta N.S.W. Mozete polagati na Vasem jeziku.